

กลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

The Strategies of Sport Management for Health Promoting of Students in
the State Institutions of Higher Education

ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ¹, ปัญญา สังขวดี², ฉลอง ชาตรุประชีวิน³, ปกรณ์ ประจันบาน⁴

Taweesak Sawangmek, Panya Sungkawadee, Chalong Chatruprachewin, Pakorn Prachanban

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาความคิดเห็นและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 33 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 แห่ง 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของกลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยวิธีการนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาয়ร่างกลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาจำนวน 9 คน และ 3) การประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยผู้บริหารฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา จำนวน 101 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาของรัฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. กลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่สร้างขึ้นมี 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) กลยุทธ์พัฒนาการบริหารจัดการกีฬาให้มีประสิทธิภาพ 2) กลยุทธ์จัดการงบประมาณด้านการจัดการกีฬา 3) กลยุทธ์สร้างสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ 4) กลยุทธ์สร้างเครือข่ายการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ
3. การประเมินกลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการกีฬา/ การสร้างเสริมสุขภาพ/ กลยุทธ์การจัดการกีฬา

¹ นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษา แขนงวิชาการจัดการกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² รองศาสตราจารย์ ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

³ รองศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Abstract

This research aims to construct strategies for the development of sport management for health promotion of students in state institutions of higher education. The research was conducted in 3 phases. First, a study opinions and environments of sport management for health promotion of students in the 33 state institutions of higher education, and 3 best practice state institutions of higher education. Second, drafting and checking qualities of strategies based on the results of data from phase 1 and validating them by group discussion with 9 educational experts. Third, evaluation of the possibility of validated strategies by a selected group of 101 administrators from the division of student affairs administration. The results are shown as follows;

1. Opinions about sport management for health promotion were at a high level.
2. Strategies were also developed, based on the data, in the following 4 areas of these programs: (1) administration and management efficiency and effectiveness, (2) management of sport budgets, (3) creating supportive environments and other factors contributing to health promotion, and (4) creating networks of Administrators and other participants in sport management for health promotion.
3. The strategies developed of sport management for health promotion were evaluated at a high level of practicality.

Key words: Sport Management/ Health Promotion/ Strategies for Sport Management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคนทางด้านสุขภาพตามแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2555, หน้า ๗) ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาระบบสุขภาพ คนไทย คือ เพื่อการพัฒนาสุขภาพที่เป็นองค์รวม ทั้งทางกาย ทางใจ ทางสังคมและทางจิตวิญญาณ การรวมพลังทั้งสังคมเพื่อสร้างสุขภาพ และการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นฐานคิดและขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ ทั้งในการดำเนินชีวิต การบริหารและการพัฒนาทางด้านสุขภาพในทุกมิติ ทุกระดับ และทุกภาคส่วนที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน ยังเน้นการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย ซึ่งมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ พบว่า ยังมีภาวะโภชนาการเกินและโรคอ้วนจากพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสม จากข้อมูลการศึกษาศาสนาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เกี่ยวกับสุขภาพคนไทย ปี 2554 ได้นำเสนอ ตัวชี้วัดสุขภาพแห่งชาติ มีกรอบ

ตัวชี้วัดใน 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ สถานะสุขภาพ ปัจจัยบ่งชี้สุขภาพ และระบบบริการสุขภาพ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2554, หน้า 10-11) ซึ่งในด้าน สถานะสุขภาพ สุขภาพกาย คนไทยมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งอายุคาดเฉลี่ยที่ยืนยาวขึ้นเป็น 69.5 ปี และ 76.3 ปี สำหรับชายและหญิง ตามลำดับ การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่องโดยเฉพาะโรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ และโรคเบาหวาน นับเป็นประเด็นเร่งด่วนที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเร่งป้องกันและดูแลทางด้านปัจจัยบ่งชี้สุขภาพพฤติกรรมสุขภาพในด้านพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ยังพบพฤติกรรมที่ “ขาด” และ “เกิน” ในการเลือกกินอาหารบางประเภทจากการสำรวจสุขภาพคนไทยโดยการตรวจร่างกายใน พ.ศ. 2551 - 2552 พบคนไทยอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่มีภาวะอ้วนและอ้วนลงพุงสูงถึงร้อยละ 34.7 และ 32.1 ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่าคนไทยส่วนมากยังประสบปัญหาสุขภาพ เนื่องจากขาดการดูแลเรื่องสุขภาพและการออกกำลังกาย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2554,

หน้า 1 - 4) ที่ได้สำรวจพฤติกรรมการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายของประชาชนทั่วประเทศที่มีอายุ 11 ปีขึ้นไป ปี 2554 โดยมีการสรุปผลที่สำคัญดังนี้ คือ ความถี่ในการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายของประชากรต่อเดือน ในช่วง 1 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ มีผู้ที่เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายมากที่สุดเพียง ร้อยละ 38.7 คือ เล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย 11 - 20 วัน และมีอาการป่วยในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 17.1 ล้านคน ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ไม่เล่นกีฬาหรือออกกำลังกายในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 73.1 จากรายงานดังกล่าวเป็นการสะท้อนถึงพฤติกรรมการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายของประชาชน ไทยในปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งมีจำนวนของผู้ที่มีกิจกรรมทางกายและออกกำลังกายไม่เพียงพอ มีสัดส่วนที่ลดลง แสดงให้เห็นถึงการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีสุขภาพดี

การที่จะทำให้สถานะสุขภาพของประชาชนดีขึ้นอย่างยั่งยืนจะต้องอาศัยกระบวนการจัดทำและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะสู่ในการที่จะนำไปสู่การดำเนินการในมาตรการ/วิธีการที่จะส่งผลกระทบต่อประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาสุขภาพ รัฐมีภาระหน้าที่หลักในการที่จะนำประชาชนไปสู่สุขภาพที่ดีขึ้นจะต้องมีการลงทุนในด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นต้องดำเนินงานผ่านหลายภาคีเพื่อให้ภาคีสามารถร่วมขบวนการพัฒนาสุขภาพได้ และผลักดันการพัฒนาสุขภาพสู่การสร้างเสริมสุขภาพอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะหน่วยงานสถานศึกษาทั้งโรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีบทบาทในการดูแลนักเรียน นิสิตนักศึกษาอันเป็นกำลังสำคัญของประเทศ ควรให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพ ทั้งสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสุขภาพ การให้ความรู้และสร้างความตระหนักในการสร้างเสริมสุขภาพของตนเอง

ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตกำลังคนระดับอุดมศึกษาที่มีภารกิจในการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางและระดับสูง การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ การบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งรวมของวิทยาการหลายแขนงและเป็นศูนย์รวมของนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถเป็นจำนวนมาก บทบาทสำคัญยิ่งของสถาบันอุดมศึกษาจึงกล่าวได้ว่าเป็น “ตัวนำการเปลี่ยนแปลง” (Change

Agent) หรือเป็นองค์กรขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะต้องดำเนินการตามบทบาทและความรับผิดชอบของการเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อที่จะนำประเทศไปสู่สังคมที่พึงปรารถนาในที่สุด (ภาวิขทองโรจน์, 2551, หน้า 1)

การมุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน และนิสิตนักศึกษา โดยเน้นการพัฒนาทางด้านวิชาการจากกระบวนการการเรียนการสอน การวิจัย และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งนี้กลุ่มคนที่มีจำนวนมากที่สุด และเป็นกลุ่มคนที่มีความสำคัญในมหาวิทยาลัยก็คือ นิสิตนักศึกษาที่จะออกไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ จำเป็นอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยจะต้องใช้กระบวนการพัฒนาทางด้านวิชาการควบคู่ไปกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งจะช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ เป็นกิจกรรมที่ถือว่าเป็นการให้โอกาสแก่นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความสามารถ การตัดสินใจ การทำงาน การปรับปรุงบุคลิกภาพ และการรู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในสังคมของนิสิตนักศึกษา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530, หน้า 145) สถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปจึงส่งเสริมการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาโดยเชื่อว่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษา เนื่องจากนิสิตนักศึกษาจะได้มีโอกาสฝึกฝนและเสริมสร้างคุณลักษณะในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ได้พัฒนาความรับผิดชอบ พัฒนาบุคลิกภาพ การสร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาให้นิสิตนักศึกษาเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ในที่สุดนั่นเอง

แต่อย่างไรก็ตาม ในสภาพปัจจุบันนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษายังประสบปัญหาในด้านสุขภาพ ซึ่งเกิดผลกระทบต่อการศึกษาเล่าเรียนและชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ เวรธา กลิ่นวิจิต และคณะ (2553, หน้า 86-87) ทำการศึกษาภาวะเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวานและกลุ่มอาการเมตาบอลิการับรู้พฤติกรรมการเล่นกีฬา และการสนับสนุนทางสังคมของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวาน และกลุ่มอาการเมตาบอลิค และยังมีพฤติกรรมสุขภาพด้านการรับประทานอาหารการออกกำลังกายที่ยังไม่

เหมาะสม นอกจากนี้ สุจิตรา สุคนทรทรัพย์ (2545, หน้า 78-80) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า พฤติกรรมการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มครบ 3 มื้อ เพียงร้อยละ 48.26 พฤติกรรมการออกกำลังกาย ร้อยละ 65.44 พฤติกรรมการจัดการกับความเครียด นิสิตเคยรู้สึกเครียดร้อยละ 98.53 และการเรียนกิจกรรมกีฬาและการออกกำลังกาย คือ เรียนเพราะเป็นวิชาบังคับ และต้องการให้ร่างกายแข็งแรง และรติณะ บัวสนธ์ และคณะ (2553, หน้า ๗) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะสุขภาพจิตของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.30 มีภาวะสุขภาพจิตดี และร้อยละ 31.70 มีภาวะสุขภาพจิตไม่ดี โดยกลุ่มอาการของภาวะสุขภาพจิต ที่นิสิตส่วนใหญ่แสดง คือ กลุ่มอาการของความบกพร่องทางสังคม รองลงมา คือ กลุ่มอาการวิตกกังวลและการนอนไม่หลับ

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษายังประสบปัญหาทางด้านสุขภาพ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ให้ความสำคัญและต้องรีบหาวิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเห็นได้จากการประชุมเครือข่ายมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาทางด้านพฤติกรรมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา การจัดโครงการ/กิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพให้กับนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งได้แนวทางการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ/การจัดการกีฬาให้กับนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ดังนี้ คือ การพัฒนาศักยภาพในการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ การพัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการสร้างเสริมสุขภาพจนสามารถเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการด้านการสร้างเสริมสุขภาพของมหาวิทยาลัย การเพิ่มศักยภาพในการจัดการองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเครือข่าย การเพิ่มศักยภาพในการติดตามประเมินผลการสร้างเสริมสุขภาพทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพในการจัดการกระบวนการเสริมสร้างให้ตระหนักถึงความสำคัญและวิธีการสร้างเสริมสุขภาพ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมสุขภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดตามกฎบัตรเอเชีย-แปซิฟิก ที่มีการจัดประชุมในปี 2007 ในการประชุมครั้งนี้มีการประกาศกฎบัตรเพื่อปฏิบัติการมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพของประเทศในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก กำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันที่สามารถสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคให้กับนักศึกษา บุคลากรต่างๆ ของมหาวิทยาลัยและครอบครัว มหาวิทยาลัยสามารถสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพ การทำงาน การเรียน การศึกษาและการอยู่อาศัย สามารถสอดแทรกเรื่องสุขภาพและความปกติสุขของการดำเนินชีวิตเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน การทำวิจัยและพัฒนา และการบริการชุมชน นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญในการสร้างสุขภาพของชุมชนทั้งในและนอกรั้วมหาวิทยาลัย ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน (พนัส พุกฤษ์สุนันท์, 2550, หน้า 2)

จากแนวทางและเหตุผลดังกล่าวในการสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่จะทำให้เกิดการสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาประสบผลสำเร็จ โดยใช้การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพเป็นกิจกรรมที่ทำให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าร่วมเพื่อพัฒนาสุขภาพ ซึ่งกลยุทธ์ (Strategies) จัดเป็นเครื่องมือ การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาที่ยั่งยืน เพราะเป็นการจัดการที่มีระบบทิศทาง มีระเบียบแบบแผนที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจภาพรวม ความต้องการขององค์กรและความสามารถในการดำเนินงานและเป้าหมายซึ่งจะช่วยให้มีการดำเนินงานอย่างเหมาะสมใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีทีมมหาวิทยาลัยต้องมีการสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา โดยใช้กลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมของนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของนิสิตนักศึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำกลยุทธ์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และการจัดกิจกรรมตามกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

การดำเนินการวิจัย

การพัฒนากลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านชมรมกีฬาและสุขภาพ บุคลากรด้านการส่งเสริมสุขภาพ ประธานชมรม

กีฬาและสุขภาพ และนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 33 สถาบัน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยของรัฐ ตามขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ในภูมิภาคต่างๆ

ส่วนที่ 2 การศึกษาสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านชมรมกีฬาและสุขภาพ บุคลากรด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกับส่วนที่ 1

ส่วนที่ 3 การสัมภาษณ์สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best practice) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกดังนี้ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีโครงการมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) อย่างต่อเนื่อง และเป็นมหาวิทยาลัยที่ให้การสนับสนุนเป็นภาคีเครือข่ายมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพในภูมิภาคต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาและผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษา จำนวน 6 คน จาก 3 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

ส่วนที่ 1 การยกร่างกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1.1 นำข้อมูลความคิดเห็นและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่ได้มาจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มากร่างกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกใช้รูปแบบ STEP (Social-cultural, Technological, Economic, Political and Legal) และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในใช้รูปแบบ 2S 4M (Structure, Service, Man, Money, Material, Management) (เอกชัย บุญยาศิษฐาน, 2553, หน้า 15)

1.2 การสร้างกลยุทธ์ กลยุทธ์ย่อยและตัวชี้วัดโดยมีวิธีการใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เพื่อวิเคราะห์ประเมิน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้ของกลยุทธ์และตัวชี้วัดในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ได้พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา และผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 57 สถาบัน จำนวน 114 คน และทำการสุ่มสถาบันตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้จำนวนประชากรเป็นหน่วยสุ่มและเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ทำการเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละภาค และทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นและสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้ผลการวิจัยดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า 1) ด้านบุคลากรการจัดการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการกำหนดภาระงานของบุคลากรในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา และมีจำนวนบุคลากรฝ่ายต่างๆ เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานปฏิบัติการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา 2) ด้านงบประมาณ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กำหนดระยะเวลาในการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกการจัดการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีเจ้าหน้าที่สำหรับการติดต่อประสานงานในการให้อุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา 4) ด้านการจัดการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการประสานงานกับนิสิตนักศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา และ 5) ด้านการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีสถานที่สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาที่มีมาตรฐานและทันสมัย และค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากส่วนใหญ่ คือ การจัดการศึกษา

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ดังนี้

จุดแข็ง คือ 1) มีโครงสร้างบุคลากรในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 2) มีนโยบายและแผน การดำเนินงานโดยกำหนดภาระงานหน้าที่

รับผิดชอบของบุคลากรไว้ชัดเจน 3) มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 4) บุคลากรทุกฝ่ายและนิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 5) มีการจัดสรรงบประมาณการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพที่ชัดเจน 6) มีงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา 7) มีนโยบายในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬา 8) นิสิตนักศึกษาสามารถใช้บริการวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ได้ฟรี 9) สถานที่สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพอยู่ใกล้แหล่งชุมชนและหอพัก 10) การใช้สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยปรับปรุงให้เป็นที่ยอกำลึงกาย เช่น ลานจอดรถ ทางเท้า ทางจักรยาน 11) นิสิตนักศึกษาสามารถเข้าร่วมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพตามความต้องการ 12) การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างรายวิชาศึกษาทั่วไปกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และ 13) การปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้ตรงกับความต้องการและทันต่อเหตุการณ์และตามกระแสดความนิยม

จุดอ่อน คือ 1) มีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอเนื่องจากมีภาระงานมากในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา 2) บุคลากรขาดความรู้ในการใช้และดูแลวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก 3) การขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตนักศึกษา 4) ขาดการพัฒนากระบวนการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ 5) บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพน้อย 6) การใช้งบประมาณยังไม่เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ 7) งบประมาณที่ใช้อย่างไม่สอดคล้องกับจำนวนนิสิตทั้งหมด 8) ขาดการประเมินการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 9) งบประมาณไม่เพียงพอต่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา 10) การนำงบประมาณจากเงินบำรุงกิจกรรมของนิสิตไปใช้ในกิจกรรมด้านอื่น 11) ขาดการกำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณ 12) การเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า 13) มีวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับจัดกิจกรรมทางด้านกีฬาไม่

เพียงพอทุกชนิดกีฬา 14) การให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิตที่มีจำนวนมาก และ 15) สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาไม่ถึงจุดความสนใจและไม่ทั่วถึง

โอกาส คือ 1) มีระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก 2) มีหน่วยงานในท้องถิ่นให้การสนับสนุนงบประมาณ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 3) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สนับสนุนงบประมาณเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาให้แก่มหาวิทยาลัย 4) การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้กับนิสิตนักศึกษา 5) สกอ.ยุทธศาสตร์กระบวนการจัดสรรตรวจสอบ ติดตามผลการใช้งบประมาณของมหาวิทยาลัย 6) การตรวจสอบ ติดตามผลการใช้งบประมาณของหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) 7) การสนับสนุนงบประมาณจาก สกอ. ให้มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้กับนิสิตนักศึกษา 8) การใช้วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของหน่วยงานท้องถิ่น 9) รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้าตามแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2554 - 2559) ในด้านการบริหารจัดการด้านการกีฬา สนามกีฬา และวัสดุอุปกรณ์ด้านการกีฬา 10) การสนับสนุนงบประมาณจาก สกอ. ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 11) การเข้าร่วมเป็นเครือข่ายการแข่งขันกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ของกลุ่มวิชาชีพ เช่น วิชาชีพแพทย์ วิศวกรรม เกษตรฯ 12) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่น 13) การรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายของมหาวิทยาลัยในการสร้างเสริมสุขภาพ 14) มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพผ่านสังคมออนไลน์มากขึ้น เช่น เฟสบุ๊ก และเวปไซด์ เป็นต้น 15) กระแสดความนิยมด้านกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ เช่น การเล่นโยคะของดารานักแสดง และ 16) การรณรงค์การสร้าง

เสริมสุขภาพจากหน่วยงานภายนอก ตามสื่อต่างๆ เช่น สสส.

อุปสรรค คือ 1) ขาดความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรกับหน่วยงานภายนอก 2) ภาระงานอาจารย์และบุคลากรที่ สกอ. กำหนดมีมาก 3) แนวทางการพัฒนาบุคลากรของ สกอ. ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี 4) งบประมาณจาก สกอ. ในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรยังไม่เพียงพอ 5) โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านกีฬาของ สกอ. มีน้อย 6) งบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานในท้องถิ่นมีน้อย 7) การของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกที่มีความยุ่งยาก 8) งบประมาณสนับสนุนจาก สกอ. ในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพไม่เพียงพอ 9) งบประมาณลดลงเนื่องจากจำนวนนิสิตนักศึกษาที่มีจำนวนน้อยลง 10) ภาวะเศรษฐกิจ การเมืองที่ไม่แน่นอน จึงส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนของงบประมาณที่ได้รับ 11) ระเบียบการเบิก - จ่ายงบประมาณทางราชการ 12) การสนับสนุนงบประมาณจาก สกอ. ให้มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้กับนิสิตนักศึกษายังไม่ทั่วถึง 13) สถานที่สำหรับการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพอยู่ใกล้แหล่งอบายมุข 14) การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศของ สกอ. ยังไม่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี 15) วัสดุอุปกรณ์กีฬางานอย่างมีราคาแพง 16) ระเบียบราชการในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์มีความยุ่งยากและไม่เพียงพอ 17) การพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของ สกอ. ยังไม่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี 18) สกอ. ขาดการติดตามประเมินผลการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และ 19) มีสถาบันบันเทิง ร้านเกม ห้างสรรพสินค้าภายนอกมหาวิทยาลัยมีจำนวนมาก ทำให้ดึงความสนใจนิสิตนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

ส่วนที่ 3 การศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) จากการสัมภาษณ์

จุดแข็ง คือ 1) มีโครงสร้าง นโยบายและแผนการดำเนินงานโดยกำหนดภาระงานหน้าที่

รับผิดชอบของบุคลากรไว้ชัดเจน 2) มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและมีจำนวนเพียงพอ 3) บุคลากรทุกฝ่ายและนิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 4) มีการจัดสรรงบประมาณการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพที่ชัดเจนและเพียงพอ 5) มหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา 6) มีงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา 7) มีนโยบายในการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬา 8) การใช้สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยปรับปรุงให้เป็นที่ยอกำลึงกาย เช่น ลานจอดรถ ทางเท้า ทางจักรยาน 9) นิสิตนักศึกษาสามารถเข้าร่วมการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพตามความต้องการ และ 10) การปรับเปลี่ยนการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้ตรงกับความต้องการและทันต่อเหตุการณ์และตามกระแสความนิยม

จุดอ่อน คือ 1) ขาดการพัฒนากระบวนการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ 2) การใช้งบประมาณยังไม่เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ 3) งบประมาณที่ใช้ยังไม่สอดคล้องกับจำนวนนิสิตทั้งหมด 4) ขาดการประเมินการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 5) การเบิกจ่ายงบประมาณการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาล่าช้า 6) มีวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับจัดกิจกรรมทางด้านกีฬาไม่เพียงพอทุกชนิดกีฬา 7) การให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิตที่มีจำนวนมาก และ 8) สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาไม่ดึงดูดความสนใจและไม่ทั่วถึง

โอกาส คือ 1) มีระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก 2) มีหน่วยงานในท้องถิ่นให้การสนับสนุนงบประมาณ เช่น อบจ. อบต. 3) การสนับสนุนงบประมาณจาก สสส. ในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้กับนิสิตนักศึกษา 4) สกอ. ยุทธศาสตร์กระบวนการจัดสรร ตรวจสอบ ติดตามผลการใช้งบประมาณของ

มหาวิทยาลัย 5) การตรวจสอบ ติดตามผลการใช้งบประมาณของหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน 6) การสนับสนุนงบประมาณจาก สกอ. ให้มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้กับนิสิตนักศึกษา 7) การสนับสนุนงบประมาณจาก สกอ. ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 8) การรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายของมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ และ 9) กระแสความนิยมด้านกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ เช่น การเล่นโยคะของดารา นักแสดง

อุปสรรค คือ 1) แนวทางการพัฒนาบุคลากรของ สกอ. ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี 2) การของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกที่มีความยุ่งยาก 3) ภาวะเศรษฐกิจการเมืองที่ไม่แน่นอน จึงส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนของงบประมาณที่ได้รับ 4) ระเบียบการเบิก-จ่ายงบประมาณทางราชการ 5) สถานที่สำหรับการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพอยู่ใกล้แหล่งอบายมุข 6) วัสดุอุปกรณ์กีฬาบางอย่างมีราคาแพง เช่น อุปกรณ์ในห้องฟิตเนส ลู่วิ่งไฟฟ้า 7) การพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของ สกอ.ยังไม่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี 8) วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพมีราคาสูง 9) สกอ. ขาดการติดตามประเมินผลการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา และ 10) มีสถานบันเทิงร้านเกมห้างสรรพสินค้าภายนอกมหาวิทยาลัยมีจำนวนมาก ทำให้ดึงความสนใจนิสิตนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของกลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้ 4 กลยุทธ์ 15 กลยุทธ์ย่อย

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาการบริหารจัดการกีฬาให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย คือ 1) วางแผนงานนโยบายในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 2) พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 3) สร้างระบบการบริหารจัดการ

กีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และ 4) ติดตามและประเมินระบบการบริหารจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

กลยุทธ์ที่ 2 จัดการงบประมาณด้านการจัดการกีฬา ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อย คือ 1) วางแผนใช้งบประมาณด้านการจัดการกีฬา 2) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณด้านการจัดการกีฬา และ 3) ติดตามและประเมินการใช้งบประมาณด้านการจัดการกีฬา

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย คือ 1) พัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ 2) จัดระบบการจัดการวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 3) จัดระบบการให้บริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพ และ 4) พัฒนาการประชาสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพกีฬา

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างเครือข่ายการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย คือ 1) จัดตั้งเครือข่ายการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 2) สร้างระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ 3) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และ 4) ประสานความร่วมมือของเครือข่ายด้านการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้เข้มแข็ง ซึ่งกลยุทธ์ย่อยทั้งหมด ประกอบด้วย 68 กลวิธี 68 ตัวชี้วัด

3. การประเมินกลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ผู้บริหารด้านกิจการนิสิตนักศึกษามีความเห็นว่า การนำกลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไปใช้มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยกลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐพบว่ามีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายไว้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่า รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา รองคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านชมรมกีฬา บุคลากรด้านการส่งเสริมสุขภาพ ประธานชมรมกีฬาและสุขภาพ และนิสิตนักศึกษาในภาพรวมเห็นด้วยในระดับมาก และพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการกีฬาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการกีฬาเป็นเครื่องมือและแนวทางในการพัฒนาการเสริมสุขภาพ โดยเป็นนันทวิทยาการต่าง ๆ มาบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ผู้จัดการ จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับดริคเกอร์ (Drucker, 2005, pp. 100 - 109) กล่าวว่า หน้าที่ในการจัดการ คือ งานที่ผู้บริหาร ผู้จัดการ หรือผู้นำองค์กรจะต้องทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร มี 4 ประการ คือ 1. การวางแผน 2. การจัดองค์กร 3. การอำนวยการหรือการนำไปปฏิบัติ และ 4. การควบคุม เช่นเดียวกับบิล (Bill, 2009, pp.17 - 19) กล่าวถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการกีฬา ซึ่งจะดังต่อไปนี้ 5 องค์ประกอบหลักในการจัดการกีฬาให้ประสบความสำเร็จ คือ 1. ปัจจัยนำเข้า (Input) ปัจจัยนำเข้านี้สัมพันธ์กับแนวคิดในการผลิตสินค้าและบริการซึ่งต้องการทรัพยากร รวมไปถึงบุคคล เงิน และแนวความคิด 2. กระบวนการ (Process) ถ้าองค์กรสามารถทำงานได้ตามภาคส่วน การใช้ทรัพยากรบุคคลในการให้บริการเป็นส่วนสำคัญในการจัดการทรัพยากรบุคคล (HRM) การตรวจสอบภายในอย่างละเอียด เป็นการจัดการด้านการเงิน (Financial Management) ผู้บริการกิจการควรมีความรู้ด้านการจัดการ และการจัดการความเสี่ยง และทักษะในการจัดการโครงการ 3. ผลผลิต (Output) ผลผลิตเป็นเรื่องของสินค้าและบริการ ซึ่งถูกผลิตจากระบบขององค์กรนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางกีฬา โรงงาน หรือกิจการร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับกีฬา 4. ปัจจัยภายนอก (External factors) สิ่งแวดล้อมภายนอกของธุรกิจ ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ ตัวอย่างเช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมาย หรือสิ่งแวดล้อม 5. ปัจจัยสนับสนุน (Underpinning factors) คือกรอบของกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการได้ปัจจัยนำเข้าเข้า

มา ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย ในขณะเดียวกัน กระบวนการของการทำงาน ผู้ถูกว่าจ้างจะต้องถูกจ้างงานในเงื่อนไขที่เหมาะสม และมีความปลอดภัยสูง

2. จากการพัฒนากลยุทธ์การจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่ามี 4 กลยุทธ์หลัก 15 กลยุทธ์ย่อย 68 กลวิธี 68 ตัวชี้วัด ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาการบริหารจัดการกีฬาให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 วางแผนงานนโยบายในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 สร้างระบบการบริหารจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และกลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 ติดตามและประเมินระบบการบริหารจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งทั้ง 4 กลยุทธ์ย่อย พบว่า กลยุทธ์ย่อย วางแผนงานนโยบายในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ กลวิธี กำหนดนโยบายในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา มีความเป็นไปได้สูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การวางแผนนโยบายในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ การวางแผนเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งของผู้บริหารทุกระดับ เนื่องจากการวางแผนเป็นขั้นตอนแรกที่จะต้องดำเนินการก่อนสิ่งอื่น เพื่อเป็นการกำหนดกรอบและแนวทางในการทำงาน ดังนั้นการวางแผนงานนโยบายจึงสำคัญยิ่งต่อการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้ประสบความสำเร็จ ควรเกิดจากผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายร่วมกันวางแผนอย่างเป็นกระบวนการ โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดการกีฬาเพื่อสุขภาพของมหาวิทยาลัย การกำหนดวัตถุประสงค์ การจัดทำแผน การจัดทำรายละเอียดของแผน การนำไปปฏิบัติ การติดตามประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของเทียนฉาย กิระนันท์ (2540, หน้า 1 - 2) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการกำหนดกรอบและแนวทางในการดำเนินงาน เป็นกระบวนการที่ช่วยในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่จะดำเนินการ ทิศทาง และวิธีการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดขึ้น ภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด และภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เป็นระบบ มีความต่อเนื่อง สอดคล้องในการกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าสำหรับกิจกรรมหนึ่ง ๆ ว่าจะทำอะไร อย่างไร เมื่อใด ที่ใด โดย

ใคร” นอกจากนี้ยังระบุว่า “แผน” เป็นผลผลิตของการวางแผนโดยแผนเป็นผลลัพธ์ที่เป็นเอกสารที่ได้จากกระบวนการวางแผนทั้งกระบวนการ สำหรับใช้เป็นหลักฐานยืนยันการวางแผนที่ได้จัดทำขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับมาแลนี และออสิต (Malaney and Osit, 1998, p. 95) ได้สรุปว่าผู้บริหารงานกิจการนักศึกษาจะต้องได้รับนโยบายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Policy) จากผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยและมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงนโยบายสู่การปฏิบัตินั้นจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ การให้ความสำคัญกับนักศึกษา การกำหนดเป้าหมายของงานบริการนักศึกษา ใ้ชัดเจน การปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง การทำงานเป็นทีมการตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นจริง และการควบคุมกระบวนการทำงานที่มีระบบมีการวางแผน ในทุกขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของประสิทธิ์ สิริพันธ์ (2541, หน้า 21 - 30) ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์องค์การส่งเสริมสุขภาพดีเด่น: บทเรียนเพื่อการพัฒนา พบว่า นโยบายส่งเสริมสุขภาพขององค์กรเป็นสิ่งจำเป็นในการกำหนดทิศทางและสร้างเงื่อนไขให้ทำงานได้ ต้องอาศัยผู้นำในการบริหารจัดการ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการร่วมกันวางแผนนโยบาย เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการ ตลอดจนการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ และสอดคล้องกับเกรียงไกร อนุจารี (2547, หน้า 39) ซึ่งกล่าวถึงแนวปฏิบัติในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาว่าในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา ผู้บริหารสถาบันและผู้ที่เกี่ยวข้องควรยึดแนวปฏิบัติในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา เพราะเป้าหมายจะทำให้สถาบันทราบว่าจะกำหนดนโยบายและดำเนินการอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

กลยุทธ์ที่ 2 จัดการงบประมาณด้านการจัดการกีฬา ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 วางแผนใช้งบประมาณด้านการจัดการกีฬา กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 เพิ่มประสิทธิภาพ การใช้งบประมาณด้านการจัดการกีฬา และกลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 ติดตามและประเมินการใช้งบประมาณด้านการจัดการกีฬา ซึ่งทั้ง 3 กลยุทธ์ย่อย พบว่ามีความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์ไปใช้อยู่ในระดับมาก และพบว่า กลยุทธ์ย่อย วางแผนใช้งบประมาณด้านการจัดการกีฬา กลวิธี บุคลากร และนิสิต

นักศึกษามีส่วนร่วมในการพิจารณาแผนการจัดทำงบประมาณในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพมีความเป็นไปได้สูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วางแผนใช้งบประมาณด้านการจัดการกีฬาเป็นตัวกำหนดทิศทางและแนวทางในการใช้จ่ายงบประมาณ การวางแผนงบประมาณเป็นการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีหลักเกณฑ์เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานได้ผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับสำเนา ขจรศิลป์ (2538, หน้า 70) ที่กล่าวถึงปัจจัยด้านงบประมาณเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนานักศึกษา และเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการจัดการ ส่วนกลวิธี ที่ควรนำไปพิจารณาก่อนใช้ ได้แก่ กลวิธีที่ 4) จัดหาแหล่งงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกเพื่อส่งเสริมการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา โดยมีตัวชี้วัดที่ 4) จำนวนงบประมาณที่ได้รับจากหน่วยงานภายนอกที่ให้การส่งเสริมการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้เพราะสถาบันการศึกษามีศักยภาพและนโยบายการขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกแตกต่างกันจึงทำให้สถาบันที่ไม่มีนโยบายดังกล่าว ไม่สามารถหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนจากภายนอกได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2547, หน้า 213) ที่กล่าวว่า สิ่งสำคัญของการจัดทำงบประมาณ คือ ความพยายามที่จะให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำงบประมาณโดยเฉพาะในส่วนความรับผิดชอบของตนเอง งบประมาณของแต่ละฝ่าย เมื่อนำมารวมเข้าด้วยกันจะกลายเป็นงบประมาณรวมทั้งหน่วยงาน ดังนั้นผู้รับผิดชอบในการจัดทำงบประมานนั้นฝ่ายบริหารอาจจะตั้งคณะกรรมการจัดทำงบประมาณ ประกอบด้วยผู้บริหารทุกระดับ หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ร่วมกับนิสิตนักศึกษา โดยการจัดทำงบประมาณว่างงบประมาณจะประสบความสำเร็จและบรรลุผลต่อการบริหารงบประมาณนั้น จะต้องมียปัจจัย 1) งบประมาณต้องได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร 2) งบประมาณต้องสอดคล้องกับการจัดผังองค์การและสายงาน 3) งบประมาณและระบบบัญชีต้องมีความสอดคล้องกัน 4) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงบประมาณจะต้องมีความเข้าใจในหลักการและประโยชน์ของงบประมาณ และ 5) ควรมีการปรับงบประมาณให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ การวางแผนใช้งบประมาณควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการวางแผนงบประมาณที่มาจากทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับพิศิษฐ์ ชัยดิเรก (2542, หน้า

56) ที่กล่าวถึง การจัดทำงบประมาณของสถาบัน ควรมีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับการจัดสรรตามแผนของมหาวิทยาลัยพร้อม ลงรายละเอียดการเบิกจ่ายเงินในแต่ละปีให้มากขึ้นนอกจากนี้ ควรจัดเก็บข้อมูลในการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบด้วย ส่วนกลวิธีที่ควรนำไปพิจารณาก่อนใช้ได้แก่ กลวิธีที่ 1 จัดให้มีคณะกรรมการติดตาม การใช้งบประมาณในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ โดยมีตัวชี้วัดที่ 1) มีคณะกรรมการติดตามการใช้งบประมาณในการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งนี้เพราะการติดตามการใช้งบประมาณเป็นบทบาทหน้าที่ของบุคลากรและนิสิตนักศึกษาที่จะต้องดำเนินการ แต่ควรมีการกำหนดการรายงานการติดตามการใช้งบประมาณที่ชัดเจน

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 พัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 จัดระบบการจัดการวัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ กลยุทธ์ย่อยที่ 3.3 จัดระบบการให้บริการด้านการสร้างเสริมสุขภาพ และกลยุทธ์ย่อยที่ 3.4 พัฒนาการประชาสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการจัดการกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพกีฬา ซึ่งทั้ง 4 กลยุทธ์ย่อย พบว่ามีความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์ไปใช้ในระดับมาก และพบว่า กลยุทธ์ย่อย พัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ มีความเป็นไปได้ สูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมและปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพมีผลต่อพฤติกรรมและ ความต้องการการออกกำลังกายของนิสิตนักศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สนามกีฬาที่มีทันสมัย มีวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกใน การเล่นกีฬาและออกกำลังกายที่เพียงพอความร่มรื่นของสถานที่ออกกำลังกาย มีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการในการเล่นกีฬาและการออกกำลังกาย ส่วนปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ เช่น การจัดกิจกรรมกีฬา การเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป การร่วมกลุ่มวิชาชีพเพื่อแข่งขันกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ ดังนั้นสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ จึงมีความสำคัญต่อการสร้าง

เสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสาระสำคัญในกฎบัตรเอเชีย-แปซิฟิก (พันธกิจฯ สันต์, 2550 หน้า 2) ที่มีมาตรการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อสุขภาพ ความปลอดภัย การอยู่อาศัย การเรียนการสอนและการทำงานของนักศึกษาและบุคลากรทุกคน การดูแลสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอย่างต่อเนื่อง และสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สนับสนุนสุขภาพและคุณภาพชีวิต ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรปรับสภาพแวดล้อมภายในให้เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ และสอดคล้องกับเพนเดอร์ (Pender, 1996, p.71) ได้กล่าวไว้ว่า สถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ย่อมมีผลทั้งสนับสนุนและขัดขวางพฤติกรรม อิทธิพลสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่มีต่อพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย การรับรู้ทางเลือกที่หลากหลาย คุณลักษณะที่ต้องการและสุนทรียภาพทางสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับแนวคิดของสิรินดา วรรณะวิภาค (2541, หน้า 42) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ คือ การจัดการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น สนาม สภาพอาคารเรียน ประกอบสวนหย่อม สนามกีฬา เครื่องเล่นสนาม ที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความเหมาะสมทั้งที่ตั้ง ตลอดจนการปลูกต้นไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อเป็นการเพิ่มความร่มรื่นสวยงาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการร่วมมือร่วมใจของสมาชิก ร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในสถานศึกษา ทั้งด้านระดมความคิดการก่อสร้างการตกแต่ง ตลอดจนการบำรุงรักษา เพื่อให้เป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของสมาชิก และสอดคล้องกับการศึกษาของชลดา ไชยกุลวัฒนา (2549, หน้า 97 - 100) ได้ศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ และฝึกทักษะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ มีการจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ เช่น มีสถานที่ออกกำลังกาย เครื่องออกกำลังกาย เป็นต้น และกระตุ้นให้ครอบครัว ชุมชน และบุคลากรทางสาธารณสุข เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ย่อย ได้แก่ กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 จัดตั้งเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 สร้างระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ กลยุทธ์ย่อยที่ 4.3 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และกลยุทธ์ย่อยที่ 4.4 ประสานความร่วมมือของเครือข่ายด้านการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ให้เข้มแข็ง ซึ่งทั้ง 4 กลยุทธ์ย่อย พบว่ามีความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์ไปใช้อยู่ในระดับมาก และพบว่า กลยุทธ์ย่อย ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ กลวิธี จัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพมีความเป็นไปได้สูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพระหว่างเครือข่ายนั้น เป็นการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของแต่ละสถาบัน อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา ทั้งความสำเร็จของกิจกรรม/โครงการ หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรม/โครงการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างเครือข่าย อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และความเคลื่อนไหวของการจัดกิจกรรม/โครงการของแต่ละสถาบันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (WHO, 1986, p. 405) ที่ได้จัดให้มีการประชุมการสร้างเสริมสุขภาพโลกขึ้นเป็นครั้งแรก ณ เมืองออตตาวา ประเทศแคนาดา ที่ประชุมได้ระบุในกฎบัตรออตตาวา (Ottawa Charter) ซึ่งมีกลยุทธ์ในการส่งเสริมสุขภาพ คือ การเป็นสื่อกลาง (Medicate) ในการประสานงานระหว่างกลุ่ม/หน่วยงานต่าง ๆ ในสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุข และหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ สังคม และสื่อมวลชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการมีสุขภาพที่ดีของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดตามกฎบัตรเอเชีย-แปซิฟิก (พนัส พฤษสุสุนันท์, 2550, หน้า 2) ได้กำหนดให้มีเครือข่ายมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพขึ้น คือ Asia – Pacific Network of Healthy Universities (HPU) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำ

สุขภาพเป็นนโยบายและวาระสำคัญของการศึกษาในระดับสูง โดยมีมาตรการ 4 ข้อ ดังนี้ 1) สร้างภาวะผู้นำและพันธะสัญญาด้านสุขภาพ 2) สร้างนวัตกรรมและเครือข่าย 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 4) พัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคล และสร้างความผูกพัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543, หน้า 28) ที่กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายต้องประกอบไปด้วย มีการรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การเกื้อหนุนพึ่งพา กัน และมีปฏิสัมพันธ์ ในเชิงแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร โดยเครือข่ายจะเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนแนวคิดวิธีการจัดกิจกรรม/โครงการการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับประสิทธิ์ สิริพันธ์ (2541, หน้า 21 - 30) ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์องค์การส่งเสริมสุขภาพดีเด่น: บทเรียนเพื่อการพัฒนา พบว่า องค์การภาคประชาชนที่รวมตัวกันเป็นเครือข่าย กลุ่ม ชมรม หรือองค์กรเฉพาะกิจต่าง ๆ องค์กรเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรมจากภาครัฐในการพัฒนาการดำเนิน การส่งเสริมสุขภาพขององค์กรของตนเอง และการร่วมมือประสานงานในการแลกเปลี่ยนทรัพยากร ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีการส่งเสริมสุขภาพที่มีอยู่ของแต่ละองค์กรได้ และจำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางประสานเชื่อมโยงภาคีต่าง ๆ เชิงนโยบาย กลยุทธ์งบประมาณ การศึกษาวิจัย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความรู้ ข่าวสารของแต่ละองค์กร

สำหรับกลยุทธ์ที่นำมาเสนอทั้งหมดนั้น มีเป้าหมายในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาให้ประสบผลสำเร็จด้วยวิธีการที่สามารถปฏิบัติได้จริงตามบริบทของแต่ละสถาบัน ซึ่งจะต้องเกิดจากการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่และนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ที่จะกำหนดแนวทางวิธีการและเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษา เพื่อให้บัณฑิตศึกษามีสุขภาพดี ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนในการศึกษาเล่าเรียนและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย “กลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ผู้บริหารควรนำกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไปใช้ โดยจัดลำดับความสำคัญ ควรให้บุคลากรนิสิตนักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายและประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง โดยกำหนดลงในเป้าหมายของมหาวิทยาลัย จะทำให้ผ่านนโยบายลงสู่การปฏิบัติได้เร็ว

2. ผู้บริหารควรนำกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ได้จากการวิจัย ให้ผู้เกี่ยวข้องโดยตรงได้พิจารณาถึงข้อค้นพบในเรื่องของกลยุทธ์ กลวิธี ตัวชี้วัด อันจะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

3. กลยุทธ์และกลวิธีในแต่ละด้านมีความหลากหลาย ตลอดจนมีตัวชี้วัดที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ควร

สร้างความเข้าใจกับบุคลากรและนิสิตนักศึกษา เพื่อให้ทุกคนมองเห็นทิศทางในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษามีสุขภาพที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและเป็นแนวทางในการสร้างเสริมสุขภาพของมหาวิทยาลัยต่อไป

2. ควรศึกษากลยุทธ์และสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตนักศึกษาในเชิงลึกเป็นลักษณะของการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เพื่อให้เกิดการสร้างเสริมสุขภาพอย่างแท้จริง

3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างเสริมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

4. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถาบันอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร อนุจาริ. (2547). การพัฒนาการจัดกิจกรรมนักศึกษาชมรมวิชาชีพช่วงเย็นวิทยาลัยเทคนิคเชียงราย. วิทยานิพนธ์ คม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ซีดีเซสมิเดีย.
- ชลลดา ไชยกุลวัฒนา. (2549). พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยี จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยราชธานี, อุบลราชธานี.
- เทียนฉาย กิระนนท์. (2540). แผนโครงการและงบประมาณ: อีกแนวทางหนึ่งสำหรับการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส พฤกษ์สุนันท์. (2550). มหาวิทยาลัยส่งเสริมสุขภาพ (Health Promoting Universities). สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2553, จาก <http://hc4rb.anamai.moph.go.th/files/file/article/health-university.pdf>.
- พิศิษฐ์ ชัยดิเรก. (2542). แนวทางการจัดเตรียมการบริหารงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2539. วิทยานิพนธ์. กศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ประสิทธิ์ สิริพันธ์. (2541). วิเคราะห์องค์การส่งเสริมสุขภาพดีเด่น: บทเรียนเพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- ภาวิช ทองโรจน์. (2551). สภาสถาบันอุดมศึกษากับพัฒนาอุดมศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2555, จาก <http://www.dusit.ac.th/course1/standard/No-3.pdf>.
- รัตน์ บัวสนธ์ และคณะ. (2553). ภาวะสุขภาพจิตของนิสิตมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เวธกา กลิ่นวิจิตและคณะ. (2553). *การศึกษาภาวะเสี่ยงต่อการเป็นโรคเบาหวานและกลุ่มอาการเมตาบอลิค การรับรู้พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคมของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา*. ชลบุรี: ศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2554). *รายงานสุขภาพคนไทย ปี 2554*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2547). *การบัญชีต้นทุน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สยามสเตรซันเนอรี่ ซัพพลายส์.
- สิรินดา วรรณะวิภา. (2541). *ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยศรีปทุม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.
- สุจิตรา สุนทรทรัพย์. (2545). *การศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2554). *คู่มือการติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัยทักษิณ*. สงขลา: สำนักงานมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2554). *สรุปสำหรับผู้บริหาร การสำรวจพฤติกรรมการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกายของประชากร พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: กองสถิติสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2555). *แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)*. นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2538). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2*. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- เอกชัย บุญยาธิฐาน. (2553). *คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

st

- Asia – Pacific Network on Healthy Universities. (2007). *1 Asia – Pacific Conference on Healthy Universities*. Mar 8-10, 2007; Available from: http://ihome.cuhk.hk/~b113406/healthyu_network.html Accessed on Oct 30, 2007.
- Bill, K. (2009). *Sport Management*. Great Britain: TJ International Ltd.
- Drucker, P. F. (2005). *Managing oneself*. Harvard Business Review (January): 100-109.
- Malaney, G.D. and Osit, C.J. (1998). *Continuous Quality Improvement in student Affairs: A Services of Staff Opinion on Work Environment*. Naspa Journal. 35(4) 95.
- Pender, N.J. (1996). *Health Promotion in nursing practice*. (3rd ed). Stanford, CT: Appleton and Lange.
- World Health Organization. (1986). *Ottawa Charter for Health Promotion*. Ottawa Canada: Princess Hall.